

II

(Teatised)

EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDE, ORGANITE JA ASUTUSTE TEATISED

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI TEATIS

Teatis vähetähtsate kokkulepete kohta, mis ei piira märgatavalt konkurentsi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 kohaselt (*de minimis*)

(2014/C 291/01)

I.

1. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõikega 1 keelatakse ettevõtjatevahelised kokkulepped, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja mille eesmärgiks või tagajärjeks on konkurentsi takistamine, piiramine või moonutamine siseturul. Euroopa Liidu Kohus on selgitanud, et seda sätet ei kohaldata, kui kokkuleppe mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele või konkurentsile ei ole märgatav ⁽¹⁾.
2. Euroopa Kohus on ka selgitanud, et kokkulepe, mis võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning mille eesmärgiks on takistada, piirata või moonutada konkurentsi siseturul, kujutab endast arvestatavat konkurentsi piiramist juba oma olemuselt ja sõltumatult mis tahes konkreetsest mõjust, mis sellel võib olla ⁽²⁾. Seepärast ei hõlma käesolev teatis kokkuleppeid, mille eesmärk on konkurentsi takistamine, piiramine või moonutamine siseturul.
3. Käesolevas teatises näitab komisjon turuosakünniste abil, millistel asjaoludel ta leiab, et kokkulepped, mille tagajärjeks võib olla konkurentsi takistamine, piiramine või moonutamine siseturul, ei kujuta endast märgatavat konkurentsi piiramist Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaselt. See märgatava mõju negatiivne määratlemine ei tähenda, et ettevõtjatevahelised kokkulepped, mis ületavad käesolevas teatises sätestatud künniseid, kujutavad endast märgatavat konkurentsi piiramist. Selliste kokkulepete mõju konkurentsile võib siiski olla tühine, mistõttu need ei pruugi olla Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 alusel keelatud ⁽³⁾.
4. Samuti ei pruugi kokkulepped kuuluda Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 reguleerimisalasse seetõttu, et need ei suuda liikmesriikidevahelist kaubandust märgatavalt mõjutada. Käesolevast teatisest ei nähtu, mis kujutab endast märgatavat mõju liikmesriikidevahelisele kaubandusele. Sellealaseid juhiseid võib leida komisjoni teatises kaubandusmõju kohta ⁽⁴⁾, kus komisjon määratleb 5 %-lise turuosakünnise ja 40 miljoni eurose käibe piirmäära kombineerimise abil, millised kokkulepped ei suuda põhimõtteliselt liikmesriikidevahelist kaubandust märgatavalt mõjutada ⁽⁵⁾. Sellised kokkulepped ei kuulu harilikult Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 reguleerimisalasse isegi siis, kui nende eesmärgiks on takistada, piirata või moonutada konkurentsi siseturul.

⁽¹⁾ Vt kohtuasja C-226/11: Expedia, EKLiis veel avaldamata, punktid 16 ja 17.

⁽²⁾ Vt kohtuasja C-226/11: Expedia, eelkõige punktid 35, 36 ja 37.

⁽³⁾ Vt näiteks liidetud kohtuasju C-215/96 ja C-216/96: Bagnasco jt [1999], EKL I-135, punktid 34 ja 35.

⁽⁴⁾ Komisjoni teatis „Suunised asutamislepingu artiklites 81 ja 82 oleva kaubandusmõju kontseptsiooni kohta” (ELT C 101, 27.4.2004, lk 81), eelkõige punktid 44–57.

⁽⁵⁾ Tuleb märkida, et väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) vahel sõlmitud kokkulepped, nagu on määratletud kohaldatavas komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitusel mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36) või tulevikus seda asendavas mis tahes soovitusel, ei suuda samuti tavaliselt liikmesriikide vahelist kaubandust mõjutada. Vt eelkõige kõnealuse teatise punkti 50.

5. Käesoleva teatisega hõlmatud juhtudel ei alusta komisjon menetlust kaebuse põhjal ega omal algatusel. Lisaks ei määra komisjon trahve, kui ta on algatanud kohtumenetluse, kuid ettevõtjad suudavad tõendada, et nad on heausk-selt oletanud, et punktides 8, 9, 10 ja 11 nimetatud turuosasid ei ületatud. Kuigi käesolev teatis ei ole liikmesriikide kohtutele ja konkurentsiasutustele kohustuslik, püütakse sellega anda neile juhiseid Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldamiseks⁽¹⁾.
6. Käesoleva teatisega ette nähtud põhimõtteid kohaldatakse ka ettevõtjate ühenduste otsuste ja kooskõlastatud tegevuse suhtes.
7. Käesolev teatis ei piira mingil määral Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 tõlgendusi, mille võib anda Euroopa Liidu Kohus.

II.

8. Komisjon on seisukohal, et ettevõtjatevahelised kokkulepped, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja mille tagajärjeks võib olla konkurentsi takistamine, piiramine või moonutamine siseturul, ei piira märgatavalt konkurentsi Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 1 tähenduses:
 - a) kui kokkuleppeosaliste turuosa ühtekokku ei ületa 10 % ühelgi kokkuleppega mõjutataval asjakohasel turul ja kui kokkulepe on sõlmitud ettevõtjate vahel, kes on tegelikud või potentsiaalsed konkurendid mõnel neist turgudest (konkurentidevahelised kokkulepped)⁽²⁾, või
 - b) kui ühegi kokkuleppeosalise turuosa ei ületa 15 % ühelgi kokkuleppega mõjutataval asjakohasel turul ja kui kokkulepe on sõlmitud ettevõtjate vahel, kes ei ole tegelikud ega potentsiaalsed konkurendid ühelgi neist turgudest (mittekonkurentidevahelised kokkulepped).
9. Juhul kui on raske kindlaks teha, kas kokkulepe on sõlmitud konkurentide või mittekonkurentide vahel, kohaldatakse 10 % suurust künnist.
10. Kui asjakohasel turul piirab konkurentsi eri tarnijate või turustajate sõlmitud kauba- või teenusemüügi kokkulepete kumulatiivne mõju (turgu sarnaselt mõjutavate kokkulepete paralleelsete võrkude turgusulgev kumulatiivne mõju), vähendatakse punktides 8 ja 9 sätestatud turuosakünniseid 5 %-ni nii konkurentidevaheliste kui ka mittekonkurentidevaheliste kokkulepete puhul. Üldjuhul ei käsitleta üksikuid tarnijaid või turustajaid, kelle turuosa ei ületa 5 %, turgu sulgevale kumulatiivsele mõjule oluliselt kaasa aitavana⁽³⁾. Turgu sulgev kumulatiivne mõju tõenäoliselt puudub, kui vähem kui 30 % asjakohasest turust on hõlmatud samalaadse mõjuga paralleelsete kokkulepetega (või selliste kokkulepete võrkudega).
11. Lisaks sellele on komisjon seisukohal, et kokkulepped ei piira märgatavalt konkurentsi, kui kokkuleppeosaliste turuosad ei ületa vastavaid punktides 8, 9 ja 10 sätestatud 10 %, 15 % ja 5 % künniseid kahe järjestikuse kalendriaasta jooksul rohkem kui 2 protsendipunkti võrra.

⁽¹⁾ Eelkõige selleks, et määrata kindlaks, kas konkurentsipiirang on märgatav või mitte, võivad liikmesriikide konkurentsiasutused ja kohtud võtta arvesse käesoleva teatisega kehtestatud künniseid, kuid ei pea seda ilmingimata tegema. Vt kohtuasja C-226/11: Expedia, punkt 31.

⁽²⁾ Tegelike või potentsiaalsete konkurentide mõiste kohta vt komisjoni teatist „Suunised Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 kohaldatavuse kohta horisontaalkoostöö kokkulepete suhtes” (ELT C 11, 14.1.2011, lk 1), punkt 10. Kahte ettevõtjat käsitletakse tegelike konkurentidena, kui nad tegutsevad samal asjaomasel turul. Ettevõtjat käsitletakse mõne teise ettevõtja võimaliku konkurendina juhul, kui kokkuleppe puudumisel on tõenäoline, et suhteliste hindade väikese, kuid püsiva tõstmise korral teeb esimene ettevõtja lühikese aja jooksul vajalikud lisainvesteeringud või muud üleminekukulutused, et siseneda sellele asjaomasele turule, kus tegutseb teine ettevõtja.

⁽³⁾ Vt ka teatist „Suunised vertikaalsete piirangute kohta” (ELT C 130, 19.5.2010, lk 1), eriti punkte 76, 134 ja 179. Kuigi vertikaalseid piiranguid käsitlevates suunistes viidatakse teatavate piirangute puhul mitte üksnes teatava tarnija või ostja koguturuosale, vaid ka tema seotud turuosale, viidatakse käesolevas teatises kõikide turuosakünniste puhul koguturuosadele.

12. Turuosa arvutamiseks on vaja kindlaks määrata asjakohane turg. See koosneb asjakohasest kaubaturust ja asjakohasest geograafilisest turust. Asjakohase turu kindlaksmääramisel tuleks võtta teatist asjakohase turu mõiste kohta⁽¹⁾. Turuosad tuleb arvutada müügiväärtuse andmete või vajaduse korral ostuväärtuse andmete põhjal. Kui väärtusandmeid ei ole saadaval, võib kasutada muudel usaldusväärsel turuandmetel, sealhulgas mahuandmetel, põhinevaid hinnanguid.
13. Pidades silmas punktis 2 osutatud Euroopa Kohtu selgitust, ei hõlma käesolev teatis kokkuleppeid, mille eesmärgiks on takistada, piirata või moonutada konkurentsi siseturul. Seega ei kohalda komisjon selliste kokkulepete suhtes punktides 8, 9, 10 ja 11 sätestatud turuosakünnistega loodud kaitset⁽²⁾. Näiteks konkurentidevaheliste kokkulepete puhul ei kohalda komisjon käesoleva teatisega ette nähtud põhimõtteid eelkõige kokkulepete suhtes, mis sisaldavad piiranguid, mille otsene või kaudne eesmärk on: a) hindade fikseerimine toodete müümisel kolmandatele isikutele; b) tootmis- või müügi mahupiiramine või c) turgude või klientide jaotamine. Samuti ei kohalda komisjon kõnealuste turuosakünnistega loodud kaitset kokkulepete suhtes, mis sisaldavad mis tahes piiranguid, mis on määratletud või loetletud raskekujulise piiranguna mis tahes kehtivas või tulevases komisjoni grupierandi määruses⁽³⁾ ja mida komisjon loeb tavaliselt ettekavatsetult konkurentsi piiravateks.
14. Punktides 8, 9, 10 ja 11 sätestatud turuosakünnistega loodud kaitse on eriti asjakohane sellist liiki kokkulepete korral, mis ei ole hõlmatud komisjoni ühegi grupierandi määrusega⁽⁴⁾. Kaitse on asjakohane ka kokkulepete korral, mis on hõlmatud komisjoni mõne grupierandi määrusega niivõrd, kuivõrd need kokkulepped sisaldavad nn väljajäetud piirangut, st piirangut, mida ei ole loetletud raskekujulise piiranguna, kuid mis ei ole sellegipoolest hõlmatud komisjoni grupierandi määrusega⁽⁵⁾.
15. Käesolevas teatises hõlmavad mõisted „ettevõtja”, „kokkuleppeosaline”, „turustaja” ja „tarnija” vastavaid nendega seotud ettevõtjaid.
16. „Seotud ettevõtjad” on käesoleva teatise tähenduses:
- a) ettevõtjad, kelle puhul ühel kokkuleppeosalisel on otseselt või kaudselt:
 - i. õigus kasutada üle poole häälest või
 - ii. õigus nimetada ametisse üle poole nõukogu, juhatuse või ettevõtjat seaduslikult esindava organi liikmetest või
 - iii. õigus juhtida ettevõtja äritegevust;
 - b) ettevõtjad, kellel otseselt või kaudselt on mõne kokkuleppeosalise suhtes punktis a loetletud õigused;
 - c) ettevõtjad, kelle suhtes mõnel punktis b osutatud ettevõtjal on otseselt või kaudselt punktis a loetletud õigused;

⁽¹⁾ Teatis asjakohase turu mõiste kohta ühenduse konkurentsiõiguses (EÜT C 372, 9.12.1997, lk 5).

⁽²⁾ Nende kokkulepete suhtes kasutab komisjon oma kaalutusõigust, et otsustada, kas alustada kohtumenetlust või mitte.

⁽³⁾ Mittekongkurentidevaheliste tarne- ja turustuskokkulepete kohta vt eelkõige komisjoni 20. aprilli 2010. aasta määruse (EL) nr 330/2010 (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki vertikaalsete kokkulepete ja kooskõlastatud tegevuse suhtes) (ELT L 102, 23.4.2010, lk 1) artiklit 4 ja mittekongkurentidevaheliste litsentsikokkulepete kohta vt eelkõige komisjoni 21. märtsi 2014. aasta määruse (EL) nr 316/2014 (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta tehnosiirde kokkulepete liikide suhtes) (ELT L 93, 28.3.2014, lk 17) artikli 4 lõiget 2. Konkurentidevaheliste lepingute kohta vt eelkõige komisjoni 14. detsembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1217/2010 (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatavat liiki teadus- ja arenduskokkuleppe liikide suhtes) (ELT L 335, 18.12.2010, lk 36) artiklit 5 ja komisjoni 14. detsembri 2010. aasta määruse (EL) nr 1218/2010 (Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 101 lõike 3 kohaldamise kohta teatud spetsialiseerumiskokkulepete liikide suhtes) (ELT L 335, 18.12.2010, lk 43) artiklit 4, samuti määruse (EL) nr 316/2014 artikli 4 lõiget 1.

⁽⁴⁾ Näiteks ei ole ühegi grupierandi määrusega hõlmatud kaubamärgi litsentsilepped ja enamik konkurentidevahelistest kokkulepetest, v.a teadus- ja arenduskokkulepped ja spetsialiseerumiskokkulepped.

⁽⁵⁾ Väljajäetud piirangute kohta vt eelkõige määruse (EL) nr 330/2010 artiklit 5, määruse (EL) nr 316/2014 artiklit 5 ja määruse (EL) nr 1217/2010 artiklit 6.

- d) ettevõtjad, kelle suhtes kokkuleppeosalisel koos ühe või mitme alapunktis a, b või c osutatud ettevõtjaga või kahel või enamal kõnealustes punktides osutatud ettevõtjal ühiselt on alapunktis a loetletud õigused;
 - e) ettevõtjad, kelle puhul punktis a loetletud õigused kuuluvad ühiselt:
 - i. kokkuleppeosalistele või alapunktides a–d loetletud nendega seotud ettevõtjatele või
 - ii. ühele või mitmele kokkuleppeosalisele või ühele või mitmele punktides a–d loetletud nendega seotud ettevõtjale ja ühele või mitmele kolmandale isikule.
17. Punkti 16 alapunkti e kohaldamisel jaotatakse ühiselt omavahelise ettevõtjate kuuluv turuosa võrdselt nende ettevõtjate vahel, kellel on punkti 16 alapunktis a loetletud õigused.
-